

BOGUMIŁ PESCHAK

**Głos w dyskusji nad artykułem K. Przybylskiej
i B. Rutkowskiego
„Porównawcza analiza etatów użytkowania rębного
obliczonych dla obrębów przerębowo-zrębowego
sposobu zagospodarowania”**

Голос в дискуссии о статье К. Прибыльской и Б. Рутковского „Сравнительный анализ расчетных лесосек главного пользования рассчитанных разными методами для выборочнолесосеменных хозяйств”

A voice in discussion on the paper by K. Przybylska and B. Rutkowski entitled: „Comparative analysis of the cutting calculated with the aid of various methods for forest tracts with shelterwood management system”

Niniejsze wystąpienie zostało spowodowane ukazaniem się artykułu H. Ostrowskiego pt. „Uwagi i zastrzeżenia do pracy K. Przybylskiej i B. Rutkowskiego pt. Porównawcza analiza etatów użytkowania rębного obliczonych dla obrębów przerębowo-zrębowego sposobu zagospodarowania” (1). Praca H. Ostrowskiego wykazuje pewne błędy logiczne, które w niniejszej pracy pragnę wykazać i uzasadnić.

1. We wstępie do swojej pracy autor zajmuje się zrębowym sposobem zagospodarowania, mimo że praca K. Przybylskiej i B. Rutkowskiego dotyczy przerębowo-zrębowego sposobu zagospodarowania, o czym mówi sam tytuł pracy.

2. H. Ostrowski uważa, że charakterystyka obrębów jest niedokładna i niepełna. Z drugiej strony wiadomo, że każdy obręb w sposób uniwersalny charakteryzują dwie cechy: średni wiek, tj. wielkość wyrażająca syntetycznie rozkład drzewostanów w klasach wieku, oraz średnia zasobność na 1 ha drzewostanów obrębu powyżej pewnego wieku, a ściślej dojrzałych drzewostanów obrębu. Jest to wielkość wyrażająca syntetycznie wydajność obrębu, wielkość związana ściśle z siedliskiem i wynikami pielęgnacyjnymi leśnika (4).

3. Autor pracy (1) za podstawę swoich rozważań, jak się można zorientować, przyjął model lasu normalnego. Model lasu normalnego jest modelem izolowanym dla wpływu rzeczywistości przyrodniczej i ekonomicznej. Jest to system ujmowany statycznie przez założenie o stałości i niezmienności zapotrzebowania społecznego na towarowe funkcje lasu, a przy tym jest systemem zdeterminowanym z góry jednolitą długością okresu produkcyjnego, tj. kolejną rębności. U podstaw tej teorii

leżała dedukcyjna forma rozumowania logicznego, tj. dobieranie następstwa do racji logicznej (2), natomiast las jako organizm jest tworem podlegającym wpływowi rzeczywistości przyrodniczej i ekonomicznej. Alternatywą poprzedniego modelu lasu jest model lasu rzeczywistego, który jest modelem otwartym. Postać lasu w rzeczywistości jest w związku z tym zmienna w czasie i przestrzeni. Jest to teoria reprodukcji rozszerzonej i realizmu, której autorem jest B. Rutkowski (4). Teorii tej można przypisać indukcyjną formę rozumowania logicznego. Wnioskowanie prognostyczne polega na dobieraniu racji do następstwa uznanego za prawdziwe. Charakterystycznym stwierdzeniem dla tego typu rozumowania jest twierdzenie „chciałbym żeby było tak i tak”. Prognozy tego rodzaju dotyczą procesów ciągłych (2). Opierając się na modelu lasu rzeczywistego wyznacza się taki rozmiar użytkowania, aby nie został przekroczony przyrost. Inaczej doprowadzimy do śmierci lasu (4).

4. H. Ostrowski zarzuca K. Przybylskiej i B. Rutkowskiemu, że w swojej pracy nie dokonali analizy szeregu etatów, które dopuszcza dodo stosowania Instrukcja Urządzania Lasu (8). Uważam, że wstęp pracy K. Przybylskiej i B. Rutkowskiego dosyć jasno i precyzyjnie wyjaśnia cel pracy.

5. Pobranie próby 10 obrębów z całego zbioru obejmującego drzewostany siedlisk lasu górskiego i mieszanego górskiego jest zgodne z metodyką badań statystycznych.

6. Zastrzeżenia H. Ostrowskiego dotyczące wyboru wieku rębności są podyktowane traktowaniem lasu zgodnie z modelem lasu normalnego (przyjęcie kolei rębności). Pojęcie wieku rębności należy do teorii rozszerzonej reprodukcji i realizmu, a zatem do modelu lasu rzeczywistego (4). W przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania dużego znaczenia nabiera kryterium dojrzałości odnowieniowej. Stan bowiem dojrzałości odnowieniowej jest podstawą do wyznaczenia wieku rębności, tj. wieku, w którym w drzewostanach wkraczających w okres odnowienia powinno się rozpocząć cięcia użytkowania rębego jedną z rębni właściwych dla przerębowo-zrębowego sposobu zagospodarowania (5). Ważną sprawą jest optymalne określenie wieku rębności i dla tego optymalnego wieku określenie optymalnego etatu użytkowania rębego (6, 7).

Wybór optymalnego etatu użytkowania rębego na podstawie optymalnego wieku rębności (jako etatu maksymalnego) jest podstawą do utrzymania zapasu całego gospodarstwa na poziomie początkowym lub przy niewielkiej tylko zmianie tej wielkości. W zbiorze wielu gospodarstw pozwala to zapewnić równość procesu starzenia się i procesu wyrębu, co w konsekwencji utrzymuje las przy życiu oraz wysoką intensywność gospodarstwa leśnego.

LITERATURA

1. Ostrowski H.: Uwagi i zastrzeżenia do pracy Krystyny Przybylskiej i Bolesława Rutkowskiego pt. Porównawcza analiza etatów użytkowania rębego obliczonych dla obrębów przerębowo-zrębowego sposobu zagospodarowania. Sylwan 1982 R. 126 nr 5.
2. Poznański R.: Formy rozumowania logicznego a typy prognoz w gospodarstwie leśnym. Sylwan 1982 R. 126 nr 5.

3. Przybylska K., Rutkowski B.: Porównawcza analiza etatów użytkowania rębego obliczonych dla obrębów przerębowo-zrębowego sposobu zagospodarowania. Sylwan 1980 R. 124 nr 7.
 4. Rutkowski B.: Problem regulacji w gospodarstwie leśnym. Sylwan 1971 R. 115 nr 3.
 5. Rutkowski B.: Problemy inwentaryzacji i regulacji w urządzaniu lasu. Kraków: WSR 1972
 6. Rutkowski B.: Nowa metoda wyboru wieku rębności. Zesz. Nauk. AR Krak., Leś. 1977 z. 10.
 7. Rutkowski B.: Metodyczne uwagi o systemie regulacji rozmiaru użytkowania rębego w gospodarstwie przerębowo-zrębowym z rębnią częściową. Sylwan 1981 R. 125 nr 10, 11, 12.
 8. Instrukcja Urządzania Lasu. T. 1. Prace urzędniowe. Warszawa: PWRiL 1980.
- Praca wpłynęła do Komitetu Redakcyjnego 30 listopada 1982 r.

„Sylwan” przyjemnym upominkiem za granicę, m.in. dla mieszkających tam rodaków. Pomyśl o tym. Warunki prenumeraty dla mieszkających za granicą na ostatniej stronie okładki.